

Stiftelser: Godt egne

Stiftelser kan brukes til å finansiere ideelle virksomheter på en skatteeffektiv, ryddig og forutsigbar måte, påpeker advokat Henning Brath.

■ **THOMAS HILMERSEN**
thomas.hilmeresen@finansavisen.no

– Når man oppretter en stiftelse, er det viktig å være klar over at stiftelsen blir eier av den kapitalen man overfører, sier partner Henning Brath i Advokatfirmaet KPU.

– Dessuten er stiftelsens øverste organ ikke oppretteren, men derimot styret.

Advokaten mener organisasjonsformen er særlig gunstig for dem som ønsker å oppnå avkastning på kapital til ideelle formål.

– Stiftelser er vanskeligere å forandre på enn selskaper og foreninger, og dette skaper en stabil styringsstruktur og respekt for opprettersens vilje, påpeker han.

– I tillegg innebærer lovverket og tilsynet som knyttes til stiftelser større forutberegnelighet, troverdighet og tillit enn for andre rettsdannelser.

Et annet pluss, ifølge Brath, er at stiftelsers kapital er bedre beskyttet mot profittlekkasjer, ettersom de ikke har eiere som kan ta ut utbytte. Alle disse forholdene bidrar til at stiftelser er særlig troverdige mottagere av både offentlige og private midler.

Beskatning av stiftelser

Stiftelser kan også ha betydelige skattefordeler, forteller KPU-advokaten.

– Om en institusjon fritas for beskatning av inntekt og formue etter skattelovens verneregulering imidlertid av en totalvurdering, presiserer han.

– Dersom vedtektene definerer at stiftelsens formål er å gå med overskudd, er den vanligvis skattepliktig.

Ifølge Brath har de aller fleste norske stiftelser «ikke-ervertsmessige» formål, for eksempel å gi økonomisk støtte til forskning, utdanning eller kultur.

Begrepet omfatter også slikt som å restaurere gamle tråbåter, beskytte truede dyrearter eller tilby klovner til barn på sykehus.

– Stiftelsesloven skiller mellom alminnelige stiftelser og næringsdrivende stiftelser, og førstnevnte har i praksis ikke ervertsmessige formål, utdypes advokaten.

SPECIALIST PÅ STIFTELSE:
Partner Henning Brath i Advokatfirmaet KPU.

FOTO: ADVOKATFIRMAET KPU

– Imidlertid kan selv en stiftelse med et «ikke-ervertsmessig» formål være skattepliktig dersom formålet rent faktisk og i det vesentlige finansieres gjennom virksomhet som er egnet til å gi et økonomisk utbytte.

Kan være skattepliktig

En ellers skattefri organisasjon kan dessuten være skattepliktig for deler av sin virksomhet, advarer Brath.

– Formue og inntekt av virksomhet som er egnet til å gi et økonomisk utbytte vil være skattepliktig, dersom inntekten overstiger 70.000 kroner i året, opplyser han.

– Når det gjelder investeringsvirksomhet, går det et viktig skille mellom aktiv og passiv kapitalforvaltning.

Brath påpeker at passiv kapitalforvaltning som hovedregel ikke utløser skatteplikt, mens aktiv kapitalforvaltning som regel gjør det.

– Renter, utbytter og avkastning fra fondsplasseringer anses i praksis som inntekter fra passiv kapitalforvaltning, utdypes han.

– Dersom inntektene derimot kommer gjennom gevinster fra verdipapirhandel, vil man normalt ha med aktiv kapitalforvaltning å gjøre.

Formuesskatt

Brath nevner videre at såkalte «familiestiftelser» i utgangspunktet må betale formuesskatt og heller ikke faller inn under verneregelen.

– Siden familiestiftelser gjerne har lite gjeld og netto formue, er det lite vits i å opprette en familiestiftelse dersom formålet er å spare formuesskatt, sier han.

HVA ER EN «FAMILIESTIFTELSE»?

- Familiestiftelser har til formål å tilgode en bestemt familie eller familien. Stiftelsesloven forbyr imidlertid utdelinger til opprettersens ektefelle og samboer, samt selskap der vedkommende, ektefellen eller samboeren har bestemmende innflytelse. I utgangspunktet kan opprettersens barn, barnebarn, søsken og så videre imidlertid tilgodeses av stiftelsen.
- Familiestiftelser kan videre påvirkes av Grunnlovens forbud mot «baronier, stamhus og fideikommissar», som innebærer at en formue ikke kan båndlegges på en slik måte at familimedlemmene har rådighet over verdiene etter tur.

NOEN FORSKJELLER MELLOM STIFTELSE OG FORENINGER

- Eierløse. Ikke medlemmer. Styret er øverste organ og ansvarlig for kapitalforvaltning og formålsrealisering. Vedtektene kan ikke endres uten omdanning av stiftelsen.
- Eierløse. Har medlemmer som gjennom årsmøtet utgjør foreningens øverste organ og som gjennom vanlige demokratiske beslutninger har stor frihet i forhold til kapitalforvaltning og formålsrealisering.

FORSLAG TIL NY STIFTELSESLOV

- Det ble i 2016 ble utarbeidet et forslag til ny stiftelseslov. Nærings- og fiskeridepartementet fikk utredningen for nesten fem år siden, men har fremdeles ikke fremmet noen proposisjon til ny lov overfor Stortinget.
- Ifølge partner Henning Brath i Advokatfirmaet KPU inneholder lovforslaget ingen radikale endringer i forhold til gjeldende stiftelseslov og stiftelsesrett. En forskjell er imidlertid at det foreslås at stiftelser skal ha minst tre styremedlemmer, hvorav minst to skal være uavhengige av oppretteren og den som har skutt inn grunnkapitalen – mens dagens lov gjør det mulig å ha bare ett styremedlem totalt og ett uavhengig styremedlem.

– De er ikke et egnet instrument for skatteplanlegging.

I likhet med selskaper må alle stiftelser betale arbeidsgiveravgift av lønn og godtgjørelser. Styrehonorarer faller imidlertid utenfor. Generelt er stiftelser også underlagt merverdiavgiftsplikt, ifølge Brath. Dette avhenger imidlertid av om virksomheten anses som «næringsdrivende» og om lovens krav til «omsetning» er til stede.

Relativt lavt kapitalkrav

Uansett er stiftelser ikke bare for de svært velstående, forteller Brath.

STØTTER KUNSTEN: Stiftelsers skattefrie inntekter kan blant annet gå til kulturelle formål. Bildet er fra et kunstmuseum i Singapore. FOTO: BLOOMBERG

Ifølge stiftelsesloven kan grunnkapitalen være så lav som 100.000 kroner, og Stiftelsestilsynet tillater i enkelte tilfeller enda mindre beløp.

– For næringsdrivende stiftelser gjelder et grunnkapitalkrav på 200.000 kroner, tilføyer advokaten.

– Stiftelsestilsynet tar dessuten betalt et etableringsgebyr og

en årlig avgift, og begge avhenger av stiftelsens egenkapital.

Førstnevnte varierer fra 970 til 4.550 kroner, mens den årlige avgiften ligger på 650–18.700 kroner. Stiftelsers årlige budsjett vil dessuten inkludere utgifter til regnskapsføring og revisor, ettersom de er underlagt regnskaps- og revisjonsplikt.